ANY XV.—BATALLADA 806 BARCELONA 9 DE NOVEMBRE DE 1884.

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO 2 CUARTOS PER TOT ESPANYA.

Y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, núm. 20, botiga BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIO: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA 8 rals, Cuba y Puerto-Rico, 16 rals, Estranger, 18 rals.

CALENTAS Y GROSSAS.

Qui no tè res mès que fer—diu lo ditxo—al gat pentina.

Los homes polítichs de un mateix partit, quan no tenen res mès que fer, si no 's pentinan s' esgarrapan.

Dos exemples de lo que dihém registra la present senmana, ocorreguts tots dos en un mateix dia, ab pocas horas de diferencia de l' un al altre, com si trobantnos pèls alrededors de Totsants, predominès la constelació de las castanyas.

Y lo mès satisfactori per nosaltres, republicans sense camisa, ni urbanitat, ni vergonya, ni cortesia, ni bona educació, es que las castanyas qui se las ha repartidas y qui se las ha menjadas han sigut los monárquichs, com si no 'n tinguessen prou ¡llaminers! ab lo turró del pressupuesto.

***

Trasládinse, si son servits, al Cassino constitucional, que per lo que veurán tot seguit, á mès de polítich, es cassino de *recreo*.

De un quant temps ensá, en aquella santa casa tothom está de mala data. S' han acabat las cireras, ja no quedan mès que 'ls pinyols... y 'ls franciscanos y 'ls anti-franciscanos se 'ls tiran pèl cap.

Som al dimars á la tarde. Dimars, dia de pega. No sè pas sobre qué discutian, tal vegada sobre l' actitut de 'n Sagasta que 'ls deixa barallar sense donar la rahò ni als uns ni als altres; tal vegada sobre si don Francisco es fill de un sastre de casullas ó si D. Teodoro ha estudiat al seminari; tal vegada se las havian sobre 'l número y la llargaria dels pèls de las patillas de 'n Rius y Taulet, ó sobre la circumferencia de la tripa del Sr. Masvidal, ó sobre l' amplada de las alas del barret de copa de 'n Baró.

Fos sobre lo que fos, á lo millor, un diputat á Corts, director de un periódich sagastí, sens dupte per demostrar ahont tè la má dreta, s' aixeca y ¡pataplaf! Ja tenim cinch dits pintats sobre la cara de un ex-diputat provincial.

Y l' ex-diputat provincial, per no ser menos y demostrar que tè las unglas á la punta dels dits ¡garranyich! Ja tenim cinch esgarrapadas sobre la cara del diputat á Corts.

No n' hi havia prou encare. «¡La sanch demana sanch!» Donchs vels'hi aquí que un tercer en discordia, clou lo puny y ¡pataplúm! Ja tenim dos degotalls de sanch, rajant dels dos forats del nas del ex-diputat provincial, franciscano acérrim.

Com que 'l desafio era á primera sanch, la cosa no vá passar de aquí.

Sembla que quan tornin á pujá 'ls sagastins, al autor de la bofetada lo nombrarán Baró... de la Castanya.

Y en quan al autor de las esgarrapadas, si torna á ser arcalde en Rius y Taulet, al recordarli que per ell ván aixafarli 'ls nassos y després de probar que tè molt bonas unglas, D. Francisco 'l nombrará xambelán per gratarli l' esquena, sempre que la picó 'l molesti.

A no ser que vulgui un empleo mès lucratiu.

***

Y are per completar la festa, trasládinse al edifici de la Diputació provincial, á las tantas de la nit del mateix dia.

Se tracta de una qüestió d' higiene... es á dir, de la discusió de las actas de Vich y Berga. No han vist res al mon ni mès brut, ni mès greixòs. Ja 's coneix que hi ha posat los dits un fabricant de llangonissas.

Y aixó que ni en aquell districte, ni en cap mès de la provincia vá presentarse cap liberal, ni siquiera cap sagastí. Lo joch de l' aranya estira-cabells vá quedar circunscrit entre conservadors tots sols. Pero hi havian quatre puestos no mès y eran cinch á disputárse'ls.

Un d' ells tenia de perdre ¿qui havia de ser aquest? Tractantse de la taifa conservadora, lo sacrificat havia de ser precisament lo qui havia obtingut mès vóts, lo qui tenia mès arrels en lo país. . lo Sr. Farguell de Berga.

Aixís vá decretarho qui podia ferho. Y ja tenim al arcalde llangonissaire de Vich, trinxantho tot, á tall de carn de porch, la lley, la veritat electoral, la decencia política, fins la conveniencia del partit conservador que li ha confiat, no la vara, sinó un garrot d' arcalde.

Vá haverhi telégramas de aquest arcalde á altres arcaldes, dihentlos: «Treyéu tants vots de 'n Farguell y donéulos á fulano de tal». Los telégramas ván circular per las líneas del gobern.

Vá haverhi actas escamotejadas y actas miraculosas; majoría de secretaris que no ván voler firmar la del escrutini general y ván alsar una protesta colectiva davant de notari... Vá haverhi lo que no pot dirse.

Y aquestas actas brutas, asquerosas, pudentas, xaixas, pestilencials, corrompudas, aquestas actas ¡conservadoras! diguémho en una paraula, ván discutirse dimars al vespre, havent hagut de pendre la defensa del conservador Sr. Farguell un diputat republicá y un sagastí, contra las inconveniencias y las intemperancias de un parell de xitxaretlos conservadors, que lo que menos aspiran á tenir mès barra que 'l mateix Romero Robledo.

Tractantse da una sustancia com la de qu' estavan compostas las actas de Vich, en Tort y Martorell vá dir: «A bodas me convidéu» y vá tirarshi com un escarabat piloter, rebajantshi, remenantshi, refregantshi...—¡ja ho deya ell: «si no hi ha res mès net que aixo!..»—y sense tenir en compte que alguns dels esquitxos que alsava queyan are sobre 'l públich, que protestava indignat; are sobre 'ls electors del Sr. Farguell, que si arriban á trobarse allí, de una grapada l' alsan y se 'l fican al corn de la manta; are en fi, sobre 'l mateix Sr. Farguell que no té necessitat de comprar ni vendre á ningú, per obtenir un acta quan los electors de un districte tenen á bè donarli.

Ab tots aquests antecedents, trasládinse á la plassa de Sant Jaume després de la sessió, á las tantas de la nit.

—¿Ahont es en Tort y Martorell? pregunta un home airat, ferit en la séva dignitat, á qui després de arrebatarli un acta, acaban de omplirlo d' insults y de infamias, tot dihentse correligionaris sèus.

Aquell gastament de diputat provincial s' ha fos, no se 'l véu en lloch... Es tant menut que fácilment se 'l pert de vista.

Pero un company sèu tè l' ocurrencia de dir no sè qué y ¡paf!.. sona una bofetada que las estátuas de 'n Fivaller y de D. Jaume primer desde 'ls ninxos de cala ciutat ván fer petá 'ls dits dihent «¡Mosca!»

.....«*Han dado, sereno...*» deya en aquell moment lo sereno de la Plassa de Sant Jaume, mentres lo diputat conservador que rebia aquella caricia de un sèu correligionari, feya un giravolt y se 'n anava carrer de Fernando avall, ab la má á la cara, pensant ab las gangas que dona la representació del districte de Vich y Berga.

¿Me vol créure á mi? Si la galta li fá mal, pósishi un budell de llangonissa. L' arcalde de Vich l' hi proporcionará.

***

Ab aixó ja ho veuhen: senmana de Totsants, senmana de castanyas. Castanyas sagastinas y castanyas conservadoras. Las unas, calentas y grossas; las altras, grossas y calentas.

¡Ay senyor! Y lo mès bonich es qu' ells ab ells se las regalan y ells ab ells se las menjan.

Molt bèn fet: la *castanyada* es una festa de familia.

P. K.

UNA HORA DE MARTIRI.

L' ilustre president del Consell de Ministres acaba de dinar.

Encén un cigarro de contrabando, pues com que sab que 'ls d' estanch son dolents no 'n fuma, y 's prepara á fer tranquilament la digestió.

De sopte se senten passos precipitats: entra un ordenansa y després de las déu cortesías de reglament, presenta un plech á don Anton.

Aquest l' obra, 'l llegeix y 's torna blau; se passa la má pèl front, torna á llegirlo y 's queda vert; medita un moment, repeteix la lectura y 's torna de color de gos com fuig.

Y, la veritat, la cosa no es per menos: lo plech contè un telégrama que diu aixis:

«*Londres, tants á las tantas de la tarde:* Acabo de averi»guar que 'l Sr. Ruiz Zorrilla ha abandonat lo sèu do»micili avuy á las dugas, ignorant lo camí que ha em»prés. Hi enviat delegats á totas las estacions sense »cap resultat: ningú l' ha vist. Temo que haji fugit en »globo. Suposo que 's dirigeix á Espanya. Obri l' ull.»

Don Anton agafa un bastó, un paraygua y un vano y baixa escalas avall; lo cotxe l' espera, puja al *pescante*, per equivocació, y pega xurriacada á las bestias.

***

Tres minuts després, entra al ministeri de la Gobernació.

—¿Es aquí en Paco? pregunta al conserje.

(c) Ministerio de Cultura 2005

—Si, excelentíssim, eminentíssim é ilustríssim senyor: es á dalt que juga á fet ab quatre amichs.

Don Anton se precipita escalas amunt, disparat com un cohet.

—¡Noy, Romero, Paco, hont ets, surt desgraciat, surt desseguida!

La sèva véu se pert pèls corredors sense obtenir resposta.

—¡Ja 't tinch! crida de cop un fulano qu' estava amagat darrera una cortina.

Lo mónstruo 's queda fret: lo menos s' ha cregut que aquell es en Ruiz Zorrilla.

Pero aviat surt del sèu error: es un dels que jugan á fet ab en Romero.

—¿Hont es en Paco? exclama 'l malaguenyo dissimulant y ja una mica refet del susto.

—¡Ay, dispensi! Déu sè per allí dins..... mirissel..... aquí 'l tè.

Efectivament: lo *pollo* acaba d' apareixe, atret pèls crits del president.

—¿Qué passa, nostramo? diu l' húsar veyent la cara trasportada del mónstruo.

—Tè, llegeix y tremola.

Y l' hi dona 'l telégrama.

*
* *

Passém per alt las exclamacions dels dos personatjes.

—¡Y bè! diu en Paco: ¿qué fem ara?

—¡Y tú m' ho preguntas, desventurat! ¿Qué hem de fer sino posar tota la Espanya sobre las armas, fins que s' haji averiguat lo paradero de don Manuel?

—¡Tè rahò! Estich tant destarotat que no hi veig de cap ull.

—Es precís buscar, buscar sense perdre un moment.

—¡Desseguida! Jo me 'n vaig á casa á veure si es sota 'l llit...

—No siguis criatura: dòna orders, posa en moviment la policía, envía destacaments d' espías, organisa pesquissas, fès jugar lo telégrafo...

—Ara, ara; deixiho per mi.

*
* *

Lo telégrafo funciona, las ordres se circulan rápidament, la policía fá prodigis de nas, ensumant tots los caus y forats.

Se registra la redacció del *Porvenir*, la del passat y la del present.

Se detura á tots los transeunts que portan bigoti y mosca.

Se tira 'l guant als infelissos que tenen l' atrevim ent de dirse Manuel.

Se suspén la circulació dels tranvias, Riperts y burras de la llet.

¡Tot es inútil! En Zorrilla no 's véu en palla ni en pols.

—Pero bè, diu en Paco: ¿que 's créu vosté que ja es á Madrit?

—¡Qué ho sè jo! murmura en Cánovas; ¡es capás de serhi!

—Pero si á las dugas ha sortit de Londres.....

—¡Y qué! ¿que no pot haver vingut telegráficament!

—Sent aixis, per lo que pugui succehir, me sembla que lo millor sería tornar á declarar lo cólera...

—Espérat, no 'ns precipitém: veurém mès tart.

*
* *

Comensan á arribar partes de provincias.

Lo gobernador de Valencia avisa que ha detingut un home que 's diu Manuel, un altre que 's diu Ruiz y un tercer que s' anomena Zorrilla, suposant que entre tots tres podrá conjuminar la persona complerta del fugitiu de Londres.

De Saragossa participan que tot está tranquil, si bè en lo passeig de Santa Engracia s' hi han trobat senyals de trepitjadas que concordan exactament ab las del péu de Don Manuel Ruiz Zorrilla.

De Cádiz diu lo gobernador que ha fet tancar las portas de mar y de terra, enviant dos vapors á la entrada de la bahía ab l' ordre de fer foch á tots los barcos que vinguin de Londres.

De Barcelona comunican que s' han examinat tots los llochs hont podía haverse amagat en Zorrilla, y que sols falta registrar l' interior del Sr. Rius y Taulet.

*
* *

Davant d' aquestas noticias la pòr dels dos héroes aumenta mès y mès: en Romero comensa á proposar los últims recursos. Suspendre las garantías constitucionals, declarar tot Espanya en estat de siti, anunciar vint cassos de còlera, déu de febra groga y cent de vómit negre, etc., etc.

Don Anton está indecís, no determinantse á pendre una resolució definitiva, quan sona l' avis del telégrafo: inmediatament funciona l' aparato y 's forma 'l telégrama.

—¡Respirém! exclama en Romero al veure 'l contingut del despaig: ¡llegeixi!

Y l' altre llegeix:

«*Lòndres, á las vuyt del vespre:* Tranquilísinse: no hi ha »res de lo dit anteriorment. Don Manuel acaba d' en»trar á casa sèva: segons sembla, quan ha sortit ha si»gut per anar á cal barber á ferse tallar los cabells.»

Los dos inseparables se deixan anar abrassats sobre una butaca, exclamant:

—¡Ah! ¡quín pes nos hém tret de sobre!

FANTÁSTICH.

un tal Vilallonga, comissionat que 'l gobern espanyol tenía en la ciutat de Cette per vigilar als conspiradors, l' han agafat y 's troba prés á Montpeller, per estafa, usurpació d' estat civil, moneder fals y no sabém quantas cosas mès.

Res, un galan subjecte que ha volgut fer honor á la política conservadora..... Si jo fòs de 'n Cánovas, á horas d' are ja estaria entaulant una reclamació diplomática contra 'ls tribunals de Montpeller.

Ja 'ls ensenyaria jo á tirá 'l llás als mèus gossos.

D. Manuel Tamayo y Baus, qu' encare que siga carlí, no pot negárseli qu' es un gran escriptor, ha aceptat lo cárrech de Director de la Biblioteca nacional.

Y sembla que 'l rey de las húngaras li ha donat un rapa-polvo.

Aixis apendrá á ser carlí l' aplaudit autor de *Un drama nuevo*.

Si en lloch de bibliotecari l' haguessen nombrat director de un estable ó bè rabadá de un remat, lo Terso 'l hauría felicitat plé d' entussiasme..... Per ser carlí 's necessita ser burro ó ser bé.

Una frasse de 'n Lopez Dominguez á Granada:

«Los goberns per dolents que sigan, passan... En cambi las revolucions sempre son funestas.»

Tè rahò 'l nebot de 'n Serrano: las revolucions son funestas quan en lloch de donar caps donan carabassas: quan en compte de patriotas produheixen sols cara-girats.

Lo rosari de l' aurora de Tarragona vá acabarse un de aquests dias com lo rosari de la aurora. Empipats alguns vehins perque no 'ls deixavan dormir, ván apedregar á la comitiva de llanuts..... y aquests ván refugiarse ¿ahont dirian? ¡Oh instint! En una taberna.

D' allí ván sortir plens d' *esperit*, cantant ab mès agallas que may 'l *Ruja el infierno*; pero ván apareixe pèl cap del carrer varias estacas..... y camas ajudéunos; los del rosari—que serán tant escandalosos com vulgan, pero que de mártirs no 'n volen ser,—no ván parar fins á la Catedral.

Y are que hi tornin.

Com mès monárquichs, mès furibundos.

¡Si vejessen quins termes usan, aquí y per tot Europa, contra 'l pobre rey de Bélgica, que veyentse la revolució á sobre, ha plegat velas. transigint lo menos possible, ab las aspiracions liberals de aquell país!

—»Los reys, diuhen, han de fer com los capitans de barco: en un cas de apuro, calar foch á la pólvora y anárse 'n á pico.»

Si: y 'ls cortesans, han de fer com certs gossos, (no tots.) Quan s' acaba 'l menjar de una casa, cap á la del costat á veure si s' arreplega alguna cosa.

Los quatre diputats provincials de Tarragona que ván dir que no hi havia cólera, han sigut suspesos de Real Ordre, en la mateixa forma en que ja ho havia sigut lo quint, pèls mateixos motius.

No hi ha cólera morbo assiátich, pero hi ha encare *cólera conservador*.

No obstant no tot es cólera; en aixó hi ha tambè la sèva part de conveniencia. Ab lo vot de aquests quatre diputats resultava la oposició ab majoría dintre de la Diputació tarragonina.

La política conservadora es aixis: molt seria, molt morrocotuda, molt aficionada á matar varios pardals de un tret. Are n' ha mort sis de una perdigonada: cinch diputats provincials y la lley.

Si son devots, alégrinse. S' ha descubert la manera de agafar una pitima y ser agradable á Dèu y á la Santa mare iglesia.

Autors del invent: los metjes de Moncada y de Ripollet, Srs. Buxó y Sapera que fabrican un licor, destinant tots los beneficis que obtenen á la propaganda católica.

¡Gran manera de fer conversions! Ab lo licor en qüestió, fins las *turcas* que agafin, serán católicas.

¡A quín temps hem arribat!

Assegura un periódich de Madrit que á un regiment de caballería de guarnició en aquella capital, se li obliga á dí 'l rosari cada dia.

Per altra part tractantse d' aquí aixó no m' estranya.

Tal vegada 'l coronel que mana aquest regiment ha pujat de cabecilla, y guarda las santas costúms que tenía quan manava la partida.

¿Saben qu' está molt fresch lo gobern de 'n Cánovas?

Los italians se ressenten de unas expressions de 'n Pidal y exigeixen una retractació. En Cánovas se retracta y entrega una nota al gobern italiá cantant la palinodia y ofenent al Papa.

Y vels' hi aquí que 'l Nunci passa l' istiu fent morros, fins qu' en Cánovas per sossegarlo li entrega un' altra nota, en favor del Papa y en contra del gobern de Italia.

Are 'l dia que la cosa s' esbombi 's veurá 'l paper de dona xafardera que ha fet lo jefe dels conservadors, y molt será si després de tantas *notas*, no surt algú y li dona 'l gran *solfejat* del sigle.

Crissis obrera á Málaga, crissis obrera á Barcelona... Fins á Madrit hi ha crissis obrera.

Un amich mèu que passa grans temporadas á América, sense llegir cap periódich, ni enterarse de res enterament, aquest dia m' ho deya:

—Quan desembarco y veig que tot está paralisat, ja 'n tinch prou: sense necesitat de preguntarho á ningú, ja sè que goberna 'l guerxo.

Lo que succeheix se comprén. Sent poder está impossibilitat de mirar contra 'l gobern... y mira contra 'l país.

Tots los diputats provincials conservadors, tots, menos un, ván aprobar las actas de Vich y Berga, declarantlas netas com una patena.

Se compren: los diputats provincials conservadors han sigut elegits tots ells, en virtut de unas eleccions tant semblants á las de Vich, qu' están materialment impossibilitats de tenir escrúpuls.

Al ser conduhit á presiri 'l condemnat Aldomar, autor de la mort de quatre donas, mès de 1,000 personas anavan al sèu darrera, donant forts crits de «¡matéulo!»

Mès de 1,000, mès de 10,000 y fins mès de 100,000, pèls mateixos dias en que l' assessí Aldomar vá escaparse del pal, ván demanar la vida dels dos oficials de Santa Coloma de Farnés, condemnats á mort per un delicte que á la qüenta déu ser mès horrendo que l' assessinat á sanch freda de quatre donas indefensas.

Lo públich no vá obtenir la mès petita satisfacció en los sèus desitjos.

L' Aldomar pot escaparse de presi i ú obtenir rebaixas y tornar á escabetxar estanqueras.

En quant á n' en Ferrandiz y en Bellés, ja no desertarán may mès.

En Ruíz Zorrilla es á Lóndres. En Ruíz Zorrilla es á París. En Ruíz Zorrilla es á Burdeos. En Ruíz Zorrilla es á Marsella. En Ruíz Zorrilla es á Cette. En Ruíz Zorrilla es á Espanya. En Ruíz Zorrilla es per tot arréu.

Aixis ho diuhen los conservadors.

No pot queixarse d' ells en Ruíz Zorrilla. Després de perseguirlo y d' insultarlo, l' elevan á la categoría de divinitat.

A lo menos en Ruíz Zorrilla, lo mateix que Dèu, está en totas parts.

¿Qué diuhen qu' encare no han tastat lo Paper de Liquen fabricat pèls Srs. Vidal y Valls? ¿Y donchs qué fán? Un paper magnífich, que dulcifica 'l tabaco y combat la tos. Jo que ab la punta de un cigarrillo n' encench un altre y que 'm precio de tenir un paladar molt fí, 'ls ho asseguro.—Fins lo tabaco d' estanch fumat ab lo Paper de Liquen, resulta bó.

Interessantíssim:

Lo nostre company C. Gumá ha acabat una...

Lo lector (interrumpent:)—¿Una nova obra?

—Sí senyor: una obreta titolada *Don Quijote de Vallcarca*.

—¡Vinga!

—Calma; es qüestió de pochs dias: segurament se publicará á primers de la senmana próxima.

CARTAS DE FORA.—A Granollers, á una pobra infelis que per estolviar 4 quartos havia anat á comprar quatre porrons de ví tres quarts d' hora lluny, no sols ván péndreli 'l ví 'ls del resguardo, sinó la garrafa ab que 'l duya, de valor uns 20 rals, sent inútils totas las gestions que ha fet l' interessada per recuperarla. ¡Ja 'ls dich jo que á Granollers están bèn guarnits! Entre l' Ull de vidre, en Taca d' oli, 'l Drapaire, en Felip y en Bismarck petit, tenen mès de lo que 'ls falta.

.·. Los presos de Reus se queixan de la Junta de las festas últimament celebradas que vá anunciar en los programas que serian socorreguts, sent aixis que fins are no han vist socorro de cap classe. A presos y á minyons no 'ls prometis que no 'ls dons.

.·. Los dias 11 y 12 del corrent, festa major á Sant Celoni. La orquesta *La Union* (antes de Corney) que no s' ha desfet com deyan, sinó que s' ha aumentat, tocará en los balls del Casino familiar.

.·. Tres infelissos, l' un cego, l' altre tísich y l' altre de 15 anys apenas, anant fent broma pèls carrers de Mora de Ebro ván donar un crit de Viva la República y Mori 'l cordó. Cinch minuts mès tart quan ja no 's recordavan de res, l' arcalde armat fins á las

(c) Ministerio de Cultura 2005

dents y acompanyat de dos serenos, vá agafarlos al crit de «¡Alto los revolucionarios!». Y després de posarlos presos, vá donarne part al arcalde y al jutje de pau. Ab aquest acte Mora de Ebro s' ha salvat de un gran conflicte: figúrinse que hauria succehit si no arrivan á agafarlos, tractantse de un bailet de 15 anys, de un tísich... ¡y sobre tot de un cego!

Lo 27 del passat octubre, pelegrinació á Montserrat dels vehins de Martorell, Abrera, Esparraguera y altres pobles. Com de costum, las noyas voltant als reverendos, encare que de macas no n' hi havia ni una per teula. Los pelegrins esperavan un telègrama del Papa benehintlos, y aquest no vá arrivar fins que ja cada mussol era al sèu niu. ¡Cóm es possible que Déu permeti que fins los telégramas espirituals arribin ab retrás! Ja veurán com lo dia menos pensat s' espatlla la máquina de fer miracles.

CRÓNICA.

Si han passat algun mal rato,
cálminse; ja no hi ha pò:
lo ministeri, per ara,
no pensa fer dimissió.
Don Anton, ab la sandunga
que Nostre Senyor l' hi ha dat,
en menos que 's diu un *credo*
ho ha tingut tot arreglat.
A en Pidal una caricia,
á en Romero dos pessichs,
á en Silvela una castanya,
y 'ls ha deixat tots amichs.
Tenim, pues, que 'l ministeri
está en pau y ho estará
fins... d' aquí dos ó tres dias,
que 's tornará á barallá.

∴

L' únich punt que preocupa als ministres
es alló del Congrés de Berlin.
—¿Qué hi fará 'l delegat que hi envio?
diu lo mónstruo als sèus intims amichs.
L' un ministre suposa que Espanya
á la forsa hi fará un paper trist;
l' altre créu que Alemania al cridarnos
vol tramarnos algun embolich.
Entre mitj d' aquests cálculs y duptes,
don Anton diu que ha mitj decidit
lo programa á que té de cenyirse
lo fulano que vaji á Berlin.
—Que 's presenti á en Bismarck desseguida,
que pregunti qué fán los sèus fills,
que l' hi dongui expressions de part nostra.....
y que torni á venir cap aquí.

∴

Según nos cuentan las crónicas,
en Zorrilla ha sapigut
deixar Lóndres ab tal trassa
que la pista l' hi han perdut.
L' han buscat per la frontera,
l' han buscat per tot Madrit,
per Valencia, per Galicia,
y hasta per Castellfullit.
Y després de mil pesquissas,
no han pogut trobar res mès
que en Zorrilla del *Tenorio*
y *sorrilla* dels tintès.
Ara diu que 'l Gobern posa
als «Boletins oficials»:
—S' ha perdut en Ruíz Zorrilla;
al que 'l trobi... quatre rals.

∴

—¿Qué tal? me preguntan
¿qué hi ha de las Còrts?
¿qué 's tracta? ¿qué 's pensa?
¿qué s' obran ó nó?—
Avants de respóndrels,
hem de parlá un xich:
de còrts jo 'n sè moltas;
¿quinas volen dir?
Segons quinas siguin,
desde ara 'ls diré
que crech que ja matan
de primers de mes.
Ara, si aludeixen
á las de Madrit,
com que jo ho ignoro
no dich *no* ni *si*.

∴

Arrámbinse á la paret,
agáfinse á una cadira;
los vaig á doná un mal trago,
una noticia tristíssima.
Rellevantse 'l general
de las islas Filipinas,
se murmura que 'l gobern
vol enviarhi... ¿quí dirian?
Lo famòs Martinez Campos,
la llum de las nostras ninas,
lo general del *llorón*.
¡cóm *llorarém* si l' hi envian!
Preguém unánimement
que aixó resulti una filfa...
Si es cert, ¡pobrets de nosaltres!
mès bèn dit: ¡pobra Manila!

∴

Lo nebodet del célebre Serrano,
que ha anat á Andalusia á predicar,
per ara está donant uns comptes péssims
dels negocis que fá.
Aquí 'ls ministerials son los que 'l reben,
seguint las instruccions que 'ls dona *algú;*
allí 'l reben no mès dos ó tres pobres;
allá no hi vá ningú.
Aixó, si 's mira bè, no ha d' extranyarse;
l' ilustre general no dú res mès
que género averiat, de contrabando,
y exótich per demès.
Portant tals elements, ¿qué ha d' esperarse?
Que 'l públich, escamat, no 'n fará cas,
y que haurá d' entornarsen ab los géneros
y ab quatre pams de nas.

C. Gumá.

Viva la gracia!

En Cánovas acaba de nombrar nada menos que fiscals del Consell d' Estat á dos xitxaretlos fills de dos amichs sèus que no han arribat encare á sa major edat... que potser no tenen encare lo caixal del seny, per mès que tingan ja 'ls ullals en disposició de devorar un sou de 30 ó 40 mil rals.

D. Anton, per lo que 's véu, aspira al honròs títol de *El amigo de los niños*.

Bò será, no obstant que s' introduheixin variacions en l' uniforme de la magistratura.

Per la mèva part proposo lo següent: en lloch de la toga, un pitet: en lloch del *birrete*, una gorra de cop.

Y en quant á aquesta justicia infantil será prudent péndreli l' espasa que podría fersе mal, y donarli un bergansí.

Lo *Bram de la patria*, dirigintse á Sant Carlos Borromeo, li diu:

«... Reformador de la disciplina, *martell* de la heretjia.»

Y are diguin *martell* á un capellá qualsevol y dirá que l' insultan.

D. Alfonso se n' ha anat al Pardo á cassar.

Y en Sagasta, apenas restablert dels floroncos que ván sortirli á la cara, també ha agafat l' escopeta, y tot xano-xano fent l' orni se n' ha anat á veure si arreplega alguna cosa.

*
* *

—A la tornada:

—Y donchs, D. Práxedes, que tal ¿s' ha cassat molt?

—Psé!.. No ha anat mal... no ha anat mal.

—Que ha agafat? ¿Alguna llebra, algun conill, alguna perdiu?..

—Res d' aixó: no hi cassat mès que un ou.

—Un ou?.. ¡Si qu' es curiós! ¿Y ahont es?

—Lo tinch amagat en lo clatell de 'n Cánovas..... Deixi que s' obrin las Corts, y vosté veurá com li esclafan.

A Cuba hi ha verdadera miseria. Las tropas fá no sè quants mesos que no cobran y 'ls jefes y oficials que no veuhen una paga y que ja no poden viure de manlléu, han demanat que se 'ls deixi menjá 'l ranxo de la tropa.

La Habana se vá á perder
la culpa tiene...

—El dinero?

—No senyò, al contrari: la tenen los que han escorregut aquella llimona.

A Málaga no hi ha esquerrans, y no obstant hi ha anat en López Dominguez á fer la propaganda, y vá ser rebut per molta gent.

¿Volen saber lo medi ingeniòs de que 's ván valdre per reunir gent á l' estació? Ván fer que una música recorregués los carrers de la ciutat, anunciant l' arribada de 'n Mazzantini. Y de gernaciò no 'n vulgan mès.

Aixó sí, al veure que 'l que arribava era 'l general y no 'l torero, de disgust no 'n demanin...

Per lo tant ja ho sab, general: si vol ferse popular entre 'ls paisans de 'n Cánovas, llensi la bandera de l' esquerra y empunyi la muleta.

*
* *

Y aixó que 'ls esquerrans están tant satisfets del viatje de 'n López Dominguez, que are, que ha arribat á Madrit, pensan regalarli ¿qué dirian?

Una planxa d' or.

¡Regalo simbólich! Al que tantas n' ha fetas ¿qué li poden regalar mès que una *planxa*?

Diu un telégrama: «Se ha desmentido que esté enfermo el rey de los belgas.»

En efecte, 'l rey dels belgas no está malalt.

Pero está mal.

A Artesa de Segre pelegrinació, crits de ¡Viva 'l Papa Rey! y sermò de un capellá de Balaguer, dihent que 'l Papa está prés y carregat de cadenas.

Are comenso á compendre perque al Sant Pare li diuhen *Papa*... Per las *papas* que 's diuhen á las sèvas costellas.

XARADA.

—*Tres quarta*... ¡t' *hu dos* ab foch!
—Ets poch
replica ab tó desdenyòs.—
—T' *hu dos*
y una *tres quatre* vull darte
tres quarta.
¡Jo 'm *dos tersa!* En quina carta
Senyò m' hi anat á ficar...—
Per xó li vaig contestar
¡y que 'ts poch *hu dos tres quarta!*

Sach de mal profit.

MUDANSA.

Cada dia hém de menjá
lo *total* escrit ab *a*.
Lo fill del Sr. Magí
es alt com un *tot* ab *i*.
Lo defecte que tinch jo
es tenir *total* ab *o*.

Orga de 'n Napis.

CONVERSA.

—¿Es cert que 't casas Feliu?
—Lo dissapte que vè, Ambrós.
—¿Y la noya cóm se diu?
—Sens dupte ho sabrás si ets viu:
Are ho hem dit entre 'ls dos.

Pepet Simpátich.

TERS DE SÍLABAS.

.. .. ..
.. .. ..
.. .. ..

Primera ratlla vertical y horisontal: nom de dona.—Segona: idem; pero diminutiu.—Tercera: ciutat catalana.

Crospis.

GEROGLIFICH.

×
MI
IIIIIIIII
almas
IX

Ramon Romanisquis.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Ciutadans Mister White, Llarch y Prim, Noy Peret de la Bisbal, Nas de Canta, Consul Llagosterench, J. A. y R., Ferrer del fi, y D. F F.: *Lo que 'ns envian aquesta senmana no fá per casa.*

Ciutadans Noy del quart pis, J. P. de Vidreras, Calderi barceloní, Tres morts vius de Reus, Arengada fresca, Mox, Oncle Martí y Pepet Doménech: *Insertarém algunas endavinallas y trenca caps dels que 'ns envian.*

Ciutadants S. S. Tarragona, Pesseta Fula y Pepet de Arenys de Munt: *Tot lo que 'ns remeten es aceptable.*

Ciutadants Julio Jener: Aprofitarém alguns cantars.—Panxa contenta: L' articlet está bé.—Nas de punta inglesa: D' extrems y epígramas poden aprofitarse 'n alguns; de lo demés també hi anirá alguna cosa.—Bonifaci Malcarat: L' articlet tot volent ser intencionat resulta bastant ignocent.—Sir Byron: Aceptém alguns qüentos y un epígrama.—J. Prats y Nayach: Id. un epígrama de vostè.—Ll. Millá: Id. las xaradas; lo demés si qu' es fluixet.—J. Molas Ballester: La poesía está bé.—Verbi gracia: Id. la lletreta.—Un Recoleto: No está mal; pero voldriam alguna cosa millor.—A. Rosell: aquesta vegada no fa 'l pes.—J. Comabella: Una cosa ó altra bé l' aprofitarém.—Pepet del Carril: La poesía está bè, igual que la xarada.—Joanet Marqueta de Reus: S' aprofitará algun qüento.—M. Suñé y B.: No pot aprofitarse més que un cantar.—Q Roig: Rebuda la nova poesía, y enterats de tot.—M. Figuerola Aldrofeu: Preferim que 'ns enviés algun treballet festiu ó satírich.—Barberet de Reus: Hi anirá un epígrama.—J. Forgeron et Cherchaiam: Los originals que no 'ns serveixen van á la panera, de modo que no podém complaurel.—Jenani: Hi ha dos epígramas que van bé; idem l' endavinalla.—Roch de Rech: L' article es fluix; un qüento bé.—J. Plana: Si no fos tant llarga, la poesía estaria bè.—Pepet Simpátich: La poesía está bé; pero tenim una idea de haberla llegida en algun puesto. Treguins de duptes. ¿Es que 'ns l' havia enviada ja?—F. Olivé: La major part de lo que 'ns envia está molt bé.—Pau Sala: Algo de lo que rebém figurará en l' Almanach.—J. Carcassó: Id. la séva poesía.—Un partidari de la llum: Ja que tant partidari es de la llum, donga 'l nom y respongui degudament de la noticia que 'ns comunica.—Jacinto de Granollers: Comunicarém lo que 'ns diu á la Junta: per més que no som partidaris de rifas.—S. R. (a) Llampbrochs: En la senmana passada 'ns referiam á vosté y ningú mes.—S. F. Granollers: La primera noticia es molt delicada, no tenint qui 'n responga: lo demés ja hi es.—Presos de Reus, E. C. San Celoni y J. B. Esparraguera: Quedan servits.

LO DEU DEL SIGLE
PER
C. GUMA.

Animada pintura de la poderosa influencia que l' or té en los nostres dias, y recepta infalible per ferse rich. Vistasso filosófich-social en vers.—2.ª edició.—Un tomet en quart de 32 planas, ab dibuixos d' en Moliné, 2 rals.

ALMANACHS AMERICANS DE PARET.

ab xaradas, epigramas, endevinallas y fins guisat per las cuineras.

Gran assortit per tots los gustos y totas las fortunas.

Dibuixos variats, cromos perfectes, incrustacions d' or, formas distintas y elegants, tamanyos de totas classes y préus baratissims, desde 1 ½ rals fins á 18. Tot aixó ho trobarán en la llibreria de 'n Lopez, Rambla del mitj, 20. Vajin á veure 'ls y se convencerán que no exagerém.

VENTA AL POR MAJOR Y MENOR. Als corresponsals s' otorgan grans rebaixas.

LOPEZ, Editor.—Rambla del Mitj, 20

Barcelona, Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro 21 y 23

(c) Ministerio de Cultura 2005.

Buscant al Papu.

Los discursos de 'n Lopez Dominguez. Los esquerrans los recitan y 'ls conservadors los accionan.

¿Que 'ls hi darém als noyets de la mare
que 'ls hi darém que 'ls hi sápiga bó?
Puestos y empleos y llet de la patria
puestos y empleos y talls de turró.

Totas las nacions envian barcos
á protegir las sèvas possessions de Africa:
lo gobern espanyol hi envia frares.....
que segons com fan mès mal que 'ls barcos.

(c) Ministerio de Cultura 2005